

La Veu de la Comarca

Setmanari Regionaliste de Tortosa

ANY II.

PUGNA PRO PATRIA

NUM. 70.

LA CATALUNYA QUE VOLEM.—Llure, ni dominada, ni dominadora y respectada de les regions germanas.—Estimada per son valer al exterior y temuda per sa forsa.—Acullit com a propi al foraster que a treballar hi vinga. Y a manar y a cobrar, a fer lleys y a judicar, cada hu a casa seva, que prou hi té que fer pera enténdreshi. Els empleats de la terra y pòchs, actius y inteligents.—Ennoblida, altra vegada en llibres de tot saber, la que fou llengua de Sants y de Reys.—Las universitats y escolas tornadas a son esser: obradors d'avenços de la ciencia y planter de filosofys y juristas. A fora la ensopida rutina.—Indimament unida a la vella Catalunya, gloriosa en sa historia y tradicional en sas lleys y costums, una Catalunya nova, de vida expansiva y en constant progrès, seriament religiosa y ilustradament tolerant.—Repobladas las montanyas per grans boscos, trescant pels singles els corredors enginyers moderns, trayent del terrer y de las minas els fruits y minerals. Las aiguas de sos rius saltant de resclosa en resclosa movent enginyers del treball.—Conservats com reliquias els monumentes enrunats o antichs y alsarne d'un art fill llegendat del antich criat en els avenços actuals. Voltar las vellas poblacions historicas de populosas y amplias ciutats modernas.—Ports oberts als productes de tots llochs; assegurats ab tractes d'una nacio seria; veure al potentat ab afany de ser estimat y uir a la Patria y al obrer intervindre en el govern donantli lo que cristianament y per dret li pertoca.—Volem deixar a nostres fills aquesta Catalunya gran avuy, com ho fou pera son temps la de nostres passats.—Pera obtenho tenim lo precís: Força, riquesa y inteligencia. Reprimim el vici del egoisme y exaltém la virtud que a cap ens manca: L' amor a la Patria.—LUIS DOMENECH y MUNTANER.

PREUS DE SUSCRIPCIO

Tortosa al mes. 0'50
Fora semestre. 3'00

DIRECCIO Y REDACCIO

Carrer del Parque, N.º 8.

Tortosa 8 Maig de 1904.

La Redaccio no fa seus los conceptes ni contenguts dels articles firmats o copiats.

SANTORAL

Diumenge 8, V després de Pasqua. La Aparició de S. Miquel arcàngel.—Dilluns 9, S. Gregori Nazianceni b. y dr.—Lletanias.—Abstinencia de carn pels que no disfrutin del privilegi de la Butlla. (L. B.)—Dimars 10, S. Antoni, arq. de Florencia.—Lletanias.—(I. B.)—Dimecres 11, Sts. Pons, Eudal, Evely y Anas, tasi mrs, patró de Badalona. (X. Lleyda).—Lletanias.—Abs. de carn, com dilluns. (I. B.)—Dijous 12, LA ASCEN. DEL SR., S. Domingo de la Calzada. (I. P.)—Divendres 13, S. Pere Regalat. cf. y s. Mus pbr. mr.—Dissapte S. Bonifaci mr. y sta. Corona, mrs.

Lo del Canal del Ebro

En la edició de la VEU DE LA COMARCA corresponent al 24 d'Abril últim deyam: "Nosaltres creyem que si vé la subasta, que vindran degut a cap de tots aqueixos senyors, (Diputats, Alcaldes, Juntas y periodistes) sino a que la bondad y importancia del projecte, han fet que la gent de negocis, hi hagin vist un bonic empleo dels seus capitals, ab el que ne surtirán beneficiats ells y el país."

Las ultimas noticias venen confirmant aqueixa opinió, dons segons diuen los diaris locals, el Ministre ha escrit un carta al Diputat senyor Ayuso manifestantli que no li es posible retardá l'anunci de la subasta y que per lo tan, de un moment al altre apareixerá a la Gaceta.

Ignorem si al Sr. Alcalde li han dit lo mateix, pero es lo mes probable; de totes maneres es pot di que si el tiempo lo permite s'anunciará la subasta del canal.

No ns atrevim a di si ens alegrem ó nó, perque si bé creyem que si, n'obstant, com no havem pogut coneixe encara de una manera concreta las rahons qu'encontra del anunci de la subasta tenian los senyors Alcalde y Diputat, al voler enviar el primer el telegrama dient al Ministre que no fes res sobre el particular fins qu'ell li hages pogut dirigi un memorial *reflejando deseos y conveniencia Comarca* (a quina que sapiguem no ha sigut per ara consultada) ni las que el re-

presentan a las Cors tingués respecte las *difficultades legales de la ley del 10 de Enero de 1902* que al visitar al Ministre tenia que exposarli, com tampoc l'havem pogut formá, de lo molt que se ha escrit y publicat, perque res en concret y practic se ha proposat.

No obstant no priva tot aixó, de que com ans havem dit, no ns sembli millor el que se anunci la subasta, que no que continuin las cosas en l'estat en que han vingut seguin fins ara y es més, desitjeriam que la subasta tingués lloc prompte y que lo rematant disposés (com ha de suposarse ha de disposar) de medis de tota mena per empendre y acabar prompte las obras y que hi fés un bon negoci, que per molt que hi guanyés ell, mes hi guanyaria el país y per cert que creyem no serian els capitals d'avuy escampats per la Comarca, els que ell sen-anduria ó guanyaria, molt al revés; creyem que son los capitals de fora els que yndrián aqui.

Tan de bó puguessem veure portadas a la practica las obras del canal de la esquerra, dons avuy las aiguas serveixen per alguna cosa, mes que per regá terras y fé farina avuy fins fan pá, volem di que son bases de moltissimas industrias que de implantarlas ab tota seguritat podrián transformá per complet, el modo de sé, de viure y creixe de nostra adormida Comarca.

La nostra confiança

Les aspiracions regionalistes que forman la veritable opinió de Catalunya, han sigut manifestades al Rey en diferentes ocasions, duran al seu viatge per ella.

El Rey les ha escoltades bé y se les ha fetes seues. El seu Ministre, ab paraules més ó menos clares, també hi ha fet sa part en l'assentiment.

Podem, doncs, confiar qu'elles serán en poc o molt, aviat o tart, satisfetes?

Creyém que no.

L' historia politica dels partits centralistes ho diuen. Lo prometre y no cumplir es la seua característica.

y manifestacions en bé dels nostres ideals, d'alguna cosa?

Aixó creyem que si.

Serviran pera esvahir els mals prejudicis qu'en contra del regionalisme tenian la mar de espanyols, vicetimes d'una prensa que tot ho falsifica.

Y aquest servey pera les nostres aspiracions, avuy com avuy, es el millor. D'ell ne teniam gran necessitat.

La nostra veu de redempció poc era sentida per les regions espanyoles; y quan ho era se la bescantava per creure portava, la mala nova de lluites fratricides, d' exclusivismes esbojarrats, d'imposicions absolutistes d'idees desequilibrades y pertorbadores.

La veu del regionalisme a Espanya, era un crit prenyat de malesvolences.

A desfer aqueix criteri fals, de que es valen els politics espanyols pera aixecar una protesta continua contra l'regionalisme catalá, devém esmersarli moltes de les nostres energies.

Ara tenim una arma inmillorable; les paraules del Rey, prometentnos, de son voler l'autonomia.

Cal que les aprofitém, doncs, y que ho fem en un doble sentit: a Catalunya, pera desconfiar una vegada més dels sistema qu'ens governa, sistema que fa poc menos qu'impossible lo que ha nostres aspiracions sian ateses, per ser tot ell, el fomentador d'una oligarquia, la més absolutista, que viu robantnos la nostra sanc; y a fora, a les demás regions, pera que sapigan que lo que demaném es tant just y tan de rahó qu'ha merescut la meteixa sanció del Rey.

Y si ab aquest precedent, paranoide y ens escoltan, el sistema regionaliste, ab esforços de la seua virtualitat, qu'es moltissima, sanirá important en la conciencia y en els actes tots dels espanyols.

Aleshores el regionalisme catalá, viurá a Espanya, y detaquí qu'esta nova orientació, de tota necessitat pera la vida del ideal regionaliste en les regions, es la qu'ens servirá pera l'triomf complet de les nostres doctrines, veritablement regeneradores.

Y es en aquest sentit, y no en cap

altre que tenim fe y confiança en les paraules del Rey y del seu Ministre. J. Jordá.

nostres cançons populars produint

hermosos versos.

Nota: Aquest mitj mort de gana.

Mitj mort de gana.

Mitj mort de fret.

Tocant la flauta.

Passa el ceguet.

Te una tocata.

Un sol valset.

Gemechs que llansa.

Fent lo xiulet.

Los altres ballan.

També el pobret.

D'engarrifansas,

De febre y set,

Que's mor de gana,

Que's mor de fret.

abaltat. Joseph E. Soler.

May 1904.

La nostra acció

Jocs Florals

En lo mon los fets no s'mostran aislats, senzills sino que hi ha certa tendencia a la complicació, a modificar uns per uns altres. En los moviments de les colectivitats succeix altre tant: no es presentan afectant una sola modalitat un sol aspecte de la vida social sino que exerceixen influencia sobre ls altres. Es per aixó que una acció politica trascendeix sempre als sentiments religiosos, com ja digueren individuos d'escolas tan diferentes com en Donoso Cortes y en Prudhom, y moltes vegades fins arriba a fer sentir sa influencia en la vida artistica.

Comprovació d'aquestes idees es lo que avuy passa en nostra patria ab las dos unicas forces que hi lluytan y que hi tenen verdaeres arrels: catalanistas y republicans jacobins.

L' acció d'uns y de altres pot sintetisarla la següent frase: los primers despertán sentiments, los ultims remouen pasions.

La propaganda republicana lluny de produir un moviment positivu a dut solzament per resultat lo revifament del xorc esperit revolucionari de mitjan sigle passat, ha esventat les cendres que cubrien lo caliu dels odis socials y ha ences les lluytes entre germans y germans;

llytes que forçosament han de ser un obstacle pera la evolució de nostra patria cap al Progrés.

Y no s' entenga ab lo que acaben de dir que censuren l' actual moviment obrer. Res mes lluny de nostre pensament. Lo que nosaltres censurem es que aquest moviment mes que camí directe cap á ideals positius sigui produït per convulsions epilèptiques que si algún resultat produeixen es la debilitació del cos social tot sense distinció d' estaments.

Enfronte á n' això, s' alza potent y magestuosa la benèfica acció catalanista, despertadora de noves energies, clar de batalla que crida á tots los catalans á portar son grà de sorra pera aixecar l' edifici de nostra regeneració ben alt, fins que toqui al cel com l' arbre de la canço popular.

No s' ha limitat lo catalanisme á produir un renaixement polític sino que avans ja ha escampat arreu l' esperit de nostra historia, les belleses de nostra musa y el colorit de nostres cançons populars produint l' hermós despertar artístic de Catalunya.

No ha atiat may al ric contra l' pobre, ni al pobre contra l' ric sino que ab sas prediques ha fomentat l' amor entre els catalans y els ha excitat á fondre sas diferències á la vista de la patria oprimida.

En una paraula ha estat una forsa positiva que ensemps de destruir lo cor català ha plantat los fonaments de nostra existencia futura.

A la vista d' aquestes dos accions que reflexionin tots los catalans y vegin si no es ja hora de treballar per Catalunya y de oposarse á son anorreament.

J. M. Tallada
Mars 1904.

Jocs Florals

Diuen que, com saben nostres lectors, se celebrà en el históric saló de Llotja de Barcelona la poètica festa dels Jocs Florals.

No cal dir que la concurrència fou escullida y numerosa reinant gran entusiasme quin esclatà al acabá l' acte ab lo cant nacionaliste dels «Segadors» que fou escoltat están descuberts y á peu dret per tots los assistents entre quins si contaban las primeras Autoritats de Barcelona.

L' origen d' aquesta simpática festa se allunya al sigle XIV y es deguda á la provensal Academia la Sobregara Compantia dels VII Trobadors de Tolosa, inaugurada el primer de maig de 1324.

Aquesta institució fou fundada a Catalunya per Joan I d' Aragó en l' any 1388, el qual, demaná al rey Carlos V li enviés poetas de Narbona, quins trovayres tolosins arribaren a Barcelona l' any 1390 fundantse als tres anys següents l' Academia de la Gaya Ciencia, a la que subvencioná ab 40 florons el rey Martí.

Luego vingué don Enric d' Aragó a instaurar el Consell del Gay Saber, escrivint un curiós libre titolat Art

de trobar, que fou llegit en els Jocs del Amor, celebrats ab motiu de tal instauració.

La celebració de certamens literaris comensá en 1457, y en 1697 els Concellers en Cap acordaren celebrar un certamen polític en els claustres de la Catedral, premiant les mellors composicions presentades escrites en catalá, castellá y llatí.

En un Vexamen publicat pel poeta catalá del sigle XVII, don Francisco Fontonella, se demostra l' interès que sentia Catalunya per la literatura de sa terra, descrivint els certamens literaris que s' celebraven anteriorment en honor de Sant Tomás d' Aquino.

Mes tart esdevingué una marcada decadència en nostra literatura, notantse certa indiferència per tota la terra catalana, fins que n' l' any 1859 els ilustres poetas catalans senyors Balaguer y Bofarull enlayraren de nou l' amor patri ab el restabliment de la festa anyal del Jocs Florals al primer d' unenye de maig, a quina patriótica iniciativa se deu el renaxement de nostra literatura ab el del teatre catalá, de quina moderna escola han surtit mestres tan eminents com Verdagner y Pitarra.

Desde aquesta darrera fetxa s' ha vingut celebrant tots els anys aquesta festa de la literatura catalana, a la qual rendiren diumenye culte entusiaste els poetas y prosistes, cantant en hermoses estrofes bells himnes á la Patria, Fe y Amor.

L' Assamblea Catalanista de Barcelona

Dintre de poch, se celebrará á Barcelona la séptima Assamblea General de la Unió Catalanista. No sabem encare quins serán los temas que s' posarán á discussió, pèrs si guin los que siguin, cal que per part de tots los delegats se demostrí una esquisida prudència, y una exemplar serenitat, y avans que tot y per sobre de tot, que inspirin tots los seus actes y totas las sevas manifestacions, en lo proverbial amor patri que ha imperat fins ara en totas las deliberacions y en tots los acorts de las anteriors Assambleas.

Las circunstancias en que actualment se trova l' Catalanisme, son un xich difícils, per tot arreu hi ha perills, per tot arreu se presentan dificultats.

Per una part, devèm prevenirnos contra el centralisme, contra aquest etern enemic de nostra patria y de nostras aspiracions, que no s' dona punt de repós en combatrens, cara á cara, front á front unas vegadas, de tras cantó y ab traydoria unas altres, que si son de témer las frenéticas y furiosas embestidas d' un Silvela ó d' un Comte de Romanones, son molt més de témer y molt pitjors los atachs solapats, los afalachs y las argucias d' un Maura coneixedor, com poch, de las debilitats y miserias de la nostra gent y dels sentiments expugnables de la nostra rassa, que coneix á fons y com el qui més, puig es també la seva.

Per altre part, es igualment precís prevenirse contra l' influencia dels elements tumultuosos del Cata-

lanisme, contra els elements inquietos y impresionables, disposats sempre á discurssejar y á proposar solucions estranyas y descabelladas.

Y per últim, convé preceparse seriament contra els elements nocius que pugui haverhi entre rengles; contra els elements viciats y viciosos que puguin existir dintre del Catalanisme; contra els catalanitas idólatras dels homes, als quins sacrifican sas ideas.

Ho repetim un cop més; cal que els delegats de la futura Assamblea, procedeixin en las sessions de la mateixa, ab un criteri seré y honrat, acceptant sols per concellers lo seu cap y l' seu cor, y que no oblidin ni un sol instant, que de las discussions y dels acorts que s' prenguin, qui únicament n' ha de resultar beneficiada ó malmesa es la causa de Catalunya.

ARNAU MARTÍNEZ Y SERINA

De «La Renaixensa»

CARETAS

Avans, generalment, tots el pillos ho eran de set solas.

Avuy ho son de set caretas.

Una pel Congrés.

Una per la redacció.

Una per estar per casa.

Una per quan s' atipan en els hots.

Una per anar de viatge.

Una per el mitin.

Y una altra, finalment, per quan se moren.

Aquesta sol ser de frare.

Ab l' hábit del Carme.

Y aixis res té d' extrany que per tot semblin personas... de suposició.

Personas de molts quefers.

De molt sacrifici.

De viure solament per ia patria y pel be dels obrers.

¡Caretas!

Pero caretas que no serveixen per fer bonas obras en los hospitals, y en los manicomis, y en las presons, y en totas parts hont hi hagi miseria.

Ni per anar ahont s' hi trobi algún perill de debó ó ahont el poble conservi encare el sentit comú.

O el caixal del seny.

Y es que per aqueixas ocasions no serveixen las caretas dels pillos.

Ni la cara que tenen tampoch.

N. B. Alguns, segons sembla, tenen més de set caras. Se distinguen per la prudencia.

¡Caretas!
FRA PARLETA.

Un pont y unas cosas que hu semblan

A Inglaterra hi ha un pont que sempre l' pintan y may s' acaba de pintar. No es cap endevinalla sino rigorosament exacte.

Se tracta del famós pont del Forth; primer tristement célebre per haverse esfondrat y després renomnat per havers-hi construït una de les actuals mes grandioses estructures meteliques.

Fa uns 12 anys que fou enllestit; quan el feyan ja l' van comensar a

pintar d' aleshores ençá que els pintors no han parat may.

Una brigada variable d' homes, que a voltas arriba a 35, necessita tres anys pera pintar tot el pont y com aquest espay de temps ve a esser la durada de la pintura, resulta que quand acaban en un cap ja han de recomençar a l' altre.

Entre altres coses, forma part de les bastides de pintatge, tres ascensors moguts per màquines de vapor.

Lo que son las cosas, aquí á Tortosa en tenim un de pont qu' en fá mes de deu que está pintat y no es despinta may sempre ns el tenim que mirá pintat y no mes que pintat.

Hauria sigut una de las bonas impresions de viatge si hagessem sigut visitats veure tres ponts de ferro arrenjarats y dos cassi tocarse, per lo primé que s' el del ferro carril no hi poden passá no més que màquines de poc pés y trens que no siguin dels anomenats rapits, l' altre que s' per el servey de la carretera qu' uneix Catalunya ab el resto d' Espanya no hi podan passá els carros y l' altre de servey public, pero que ha de pagá qui vulgui pasarhi es tan justeta la seua resistencia, que está prohibit pasarhi certas cargas, porque la de un carro carregat ab una tonelada ja el fá trontollá, fen fé tintinas als que hi passen; hi encara gracias sino no podriam passá el riu no mes que ab barca, cosa que desd' ans de la epoca romana no ha succeït, porque cuan menos teniam el pont de barcas.

Total tres ponts y cap pont que hu sigade bó de bó.

NOTICIES

Lo diputat á Corts per Barcelona, don Albert Rusiñol ha insistit en la dimissió que té presentada del càrrech de president de la Lliga Regionalista de Barcelona, ab tot y haver rebut una hermosa carta firmada de més de dascens socis demanantli que desistís de son intent.

La Lliga Regionalista de Barcelona ha nomenat una Ponencia, composta del senyors Rusiñol, Abadal, Carnet y Prat de la Riba, pera que estudiés, si és posible una reorganización de la Lliga que permeti reduir les divergencies que s' han manifestat darrerament.

Nostre confrare La Veu de Catalunya recomana que s' tingui confiança en la patriotisme may desmentit de les personalitats catalanistes que intervenen en los fets d' aquets dies, y que no fassin cas de res de lo que propalen y comenten los constants enemics de Catalunya y de la seua causa.

Nostre respectable y estimat amic y company Mossén Joseph Gudiol y Cunill, Conservador del Museu Episcopal, se n' ha emportat en els Jochs Florals de Barcelona el premi ofert per l' Excm. y Rvm. senyor Bisbe de Vich ab un treball históric que porta per titol Sant Pau de Narbona y el Bisbat de Vich per lo que l' felicitem corament.

Desde el día 1 del que som qu'està vigent lo nou arreglo parroquial que ha de regir en avant pera las parroquias del Bisbat de Tortosa, quin presupost decu lte y clero es mes baix que 'l del anterior.

En lo darrer número anunciarem la circulació de un tren rapid de París á Valencia, mes ara resulta que no podría passar per lo pont que tenim á Tortosa quina construcció defectuosa ha causat victimas y fá necesari un avis á las dos estaciones properas, un avis porque 'ls viatjés no treguin al cap al pasar el pont per mirá l' Ebro si no volan ser decapitats.

Está vist los engins moderns no poden passá l'Ebro y diem mal ni tan sols arribari porque los esmentats trens tampoc podan passá per alguns dels desmonts que hi han de Tarragona á Tortosa.

Se diu que va ser molt dura la travesía feta per D. Alfons á bordo del «Giralda», de Barcelona á les Balears, afegintse que 'l que més se marejá á consecuencia de la dansa del vaixell, fou lo Ministre de Marina, lo que de tan sapigut, no va sorprendre á ningú. Era natural.

Han visitat nostra redacció un aplec de Refilets recullits per En J. Delpont en las diferentes comarcas ahon encara se parla el catalá banda y banda dels pirineus en las que s' hi troban lligadas las tradicions y amor á la terra. Mil merces.

En el «Diario de Tortosa» llegim que han fet sa entrada los rosinyols que ab plaher ha escoltat segons diu

son director en nostre pare anyadim que *tambien tuvimos el disgusto de ver crueles perseguidores, apercebidos á darles caza y á continuació demana que todas las personas de recto criterio y cultura denuncien á las autoridades als esmentats perseguidores lo qual ens sembla mol bé pero ens estranya com no predica ab l' exemple ja que ell va veure á los perseguidores porque no 'ls denuncia no pas esperá aque 'ls altres hu fassin.*

La lectura del solt ens ha fet l'efecte dels bandos que casi tots los alcaldes fan prohibint en nom de la religió y de la cultura, lo blasfemar pero los seus empleats son los primers en no obehir.

Pera la Festa de la Musica Catalana que ha de celebrar l' Orfeó Catalá han sigut presentadas 115 composicions, senyal segura de la importancia que tindrà dit acte.

Sabem que alguns socis del Centre Escursioniste se proposan asistirhi.

En el número últim se deixá de compaginá las ratllas que de cursiva publicuem avuy al reproduhir la gacetilla següent.

Havem esperat transcurriuessen algunas sesiones del Ajuntament afi de podernos enterá de la contestació á las preguntas que feu lo concejal Sr. Domingo directó del «Diario de Tortosa» referent *al expedient del Cementeri y la del Sr. Algueró referent al impost de las aceras y alcantarillas fetas y lo que habian pagat los propietarios y l' Ajuntament, pero ni l' un ni l' altre per ara dihen res; esperarem.* Anyadint

avuy que com s'acosta l'istiu se fa mes necesari pensar ab l' axamplament del cementiri a fi de garanti la salud publica y proporcioná trevall als obrers.

Hem rebut lo número 4, corresponent al mes d' Abril, de la *Revista Musical Catalana*, butlletí mensual del «Orfeó Catalá», de Barcelona, que conté un interessant sumari, quins traballs van firmats per Felipe Pedrell, Ll. Millet, Lluís B. Nadal, Francesch Pujol y altres, anant acompanyats alguns de dits traballs ab ilustracions musicals.

La Real Academia Espanyola ha resolt publicar una edició completa de las obras de Mn. Cinto Verdguer en catalá seguidas de la traducció castellana.

Lo Centre Catalanista de Vendrell celebrará en un dels dias de la vinenta festa major, un concurs de lectura y escriptura catalana entre 'ls noys y noyas de la comarca, oferint diferents premis en metálich.

Es digne de lloansa aquets certamen per lo que tendeix al foment y divulgació de nostra estimada parla entre 'ls nens y nenas, de la que demá 'n serán fervents aymadors.

El senyor cardenal Casañas ha rebut, escrita y firmada de la propia má del interessat, una retractació y abjuració de sa apostasia del doctor Joseph Hernández Ardieta, que en el periódich *El Libre Pensamiento* y en varias obras filosóficas publicadas á Espanya, París y Bruselas, havia atacat las ensenyansas y doctrina de la Iglesia Católica.

En la retractació demana 'l doctor Hernández Ardieta que aquesta 's fassi tan pública com foren las sevas obras en contra del Dogma.

En la festa dels Jocs Florals de Barcelona fou proclamat Mestre en Gay Saber. En Joan Maragall, ilustrat escriptor que había figurat entre 'ls primés redactors del *Diario de Barcelona* que abandoná pera figurar entre 'ls catalanistes de cap de brot. La enhorabona.

S' ha publicat la crida dirigida á tots los trovadors y aymans de las glorias de la Verge Inmaculada senyalant los temas y premis que se adjudicarán en los Jocs Florals que ab motiu de celebrar quinquagesim aniversari de la proclamació del Dogma, tindran lloc a qui Tortosa.

El número de premis es de XXII y acaba el plazo pera la presentació de treballs el día 31 d' Agost quins poden ser redactats en Catalá, Castellá y Llatí tots aquells que 'n lo cartell no se precissi.

Ab molta rahó se queixan los periodics locals de la poca vigilancia ó lo que siga, que fá quedin sense corretji las faltas que en pes, en calitat y preu se observan en la compra y venda tots los dias en lo Mercat, lo que 's en contra tan de la bona administració com del bon nom de Tortosa y consti l' hi al Sr. Alcalde, que aixís com l' aplaudim en la fermesa ab que se sosté obligan á teni desembrassada las asseras també 'l voldriam aplaudir si possás esmena en lo que acabem de exposarli dels abusos del Mercat.

Tortosa. Imp FOGUET, P. Hospital 5.

— 24 —

Pedro Betteto, septimo Obispo de Tortosa, fué electo por el Cabildo en virtud de la dicha constitución año 1306. y murió á 8. de Mayo 1310. El cual está tambien sepultado en una de aquellas Tumbas altas de Santa Candia, como parece por el Epitafio que tiene, que dize assi.

Octavo Idus Maij anno Domini 1310. obiit

Reverendus Pater dominus Petrus de Betteto

bonæ memoriæ huius Ecclesiæ Dertusensis

Episcopus, eius ossa sunt in hac Tumba recon-

ditâ anima ipsius requiescat in pace amen

Que en breve quiere dezir: Los huessos del Reverendo Padre don Pedro Betteto de buena memoria, Obispo desta Iglesia, estan reconcidos en esta Tumba, que gozè su alma de la gloria. El cual murió á 8. de Mayo, 1310. Francisco de Paholaco, Tesoreró, y Canónigo desta Iglesia, octavo Obispo de Tortosa, fué electo por el Cabildo, en el año 1310. Y murió á 5. de Noviembre de 1316. Berengario de Prados, también Canónigo Reglar, nono Obispo de Tortosa, fué electo por el Cabildo por dicha constitución á 27. de Octubre 1316. y murió á 24. de Febrero 1340. Y está sepultado en Santa Candia en una de aquellas Tumbas altas con su Epitafio, que dize assi.

Anno 1340. II Kalend. Marcij obiit Beren-

garius de Pratts, Episcopus hic tumulatur.

Que quiere dezir. A 24. del mes de Febrero de 1340. murió el Obispo Berengario de Prados, y está sepultado en esta Tumba.

Por muerte deste Berengario eligió el Cabildo por la dicha constitución á 11 de Março 1340. en Obispo á Guillermo de Sanmanat, Arcediano mayor desta Iglesia, y porque el no acudió presto á Roma por su confirmación, y porque el Papa Benedicto XII. que regia entonces se abia, reservado aquella Provisión, no tuvo efecto esta elección, porque nombró su Santedad en Obispo al que se sigue, y assi no se cuenta este en el numero de nuestro Catalogo, como consta de todo esto en el Archivo de nuestra Catedral.

— 21 —

Obispos que los sucedieron en esta nuestra Catedral, hasta este presente año de 1626. en que se escribe esto.

Obispos de Tortosa despues de la conquista della, que fué á 30. de Diciembre 1148. como lo dize el libro de las costumbres desta Ciudad, y

otros.

INAUFRIDO primer Obispo de Tortosa despues de su conquista, Abat que fué en el Monasterio de San Rufo en Avifion de Francia, fué electo por el invictissimo Conde don Ramon Berenguer, en el año de 1148. fué consagrado despues en Tarragona, á 5. de Agosto del año 1151. El cual murió despues á 28. de Mayo de 1165. Y está sepultado en la Capilla de Santa Candia de la misma Catedral, en la primera de aquellas Tumbas altas, que están allí entrando en dicha Capilla, á mano izquierda, como consta por su Epitafio que dize assi. Y por estar comida la piedra no se pone todo.

Antistes primus Dertusæ laudis opimus.

Gaufridus dictus in Cælo sit benedictus;

hac petra fossa sunt huius venerabilis ossa,

centum cum mille decies sex qui non sit ille

annorum decem numerus, quo transitus isti,

spiritus astra petit tumulog; corpus requiescit

Iunius est mesis cum.

quinque kalendis.

Que para los que no saben latin quiere dezir en suma. Los huessos del Venerable, y digno de Alabanza Inafrido, primer Obispo de Tortosa, están en esta Tumba, y su espíritu voló al cielo, donde goza de la bienaventurança. El cual murió á 28. de Mayo de 1165.

Poncio de Mulnella Canónigo Reglar desta Iglesia, segundo Obispo de Tortosa, fué electo año 1165. por el Cabildo, en virtud de la constitución primera, que tienen, que comienza *auctoritate Apostolica roborati*, que fué hecha en el año 1158. en que se dispone, que los Obispos que se abian

Imprempta DE JOSEPH L. FOGUETS SALES

PLAZA DEL HOSPITAL, 5, TORTOSA

En este establiment se confeccionan treballs tipografichs a preus economichs. Treballs a varies tintes y sobres pape pergami.

Moreso

GRAN BOTIGA DE CALSAT DE TOTES CLASES Sabates y botines d'ivern Confecció esmerada pera ls que tenen los peus delicats. Casa fundada l' any 1866. PREU FIXOS VENTES AL CONTAT. Plaça de la Seu y Arch del Remeu TORTOSA

DISPONIBLE

de elegir para esta Iglesia fuessen de los Canónigos Regla- res de S. Agustini. Usó este Cabildo della eligiendo auestrros Obispos, hasta que el Papa dió al Rey el Patronazgo de los Obispados, y murió a 27. de Julio 1193. Y está sepultade en la misma Capilla de S. Candia, en la segunda de aquellas Tumbas altas, con su Epitafio que dize:

Pontius est dignus Præsul, Pastorq; benignus, cognomen cuius Mulnellis fuit huius clauditur in tumulo licet altum corpus. In areto, anno milleno centum nonaque geno tertius addatur numero qui supra locatur Augusti mensis sexto numerando kalendis

Que en suma quiere dezir. En este Tumulo alto (aunque estrecho) está sepultado el digno Perlado, y Pastor benigno Poncio de Mulnellas, que murió a 27. de Julio 1193. Gombaldo de Santa Oliva, tambien Canónigo Reglar, ter- cero Obispo de Tortosa, fué electo año 1193, segun la Consti- tución por el Cabildo. Y murió a 23. de Enero 1212. Y está sepultado tambien en la tercera Tumba de Santa Candia con su Epitafio que dize assi:

Est exaltat in statu Pontificat gloria non cita Sancta Gombaldus Oliva exijt a mundi laqueijs, pelagique profundi, anno millessimo centesimo duplex cum duodeno ost februus mensis decimo numerando kalendis. vivat cum Christo, tumulo qui clauditur isto

Que quiere dezir. Gombaldo de Santa Oliva fué levanta- do al estado Pontifical, no con poca gloria, y salió de los zos del mundo, pelago profundo y murió a 23. de Enero, del año 1212. Poncio de Torrella, Canónigo Reglar, cuarto Obispo de Tortosa, fué electo por el Cabildo por la misma constitución, en el año de 1212. Y murió a 29. de Agosto de 1254. Y está sepultado tambien en una de aquellas Tumbas de Santa Candia, como consta allí por su Epitafio, que dize assi:

Pontius est, factus, toto Clero. Ar chimandrita laudabilis. vita hic de Turrella dictus sedansque rebella, M. CC. sunt si. L. ponantur quatuor apponitis am tot recte probant a Christo nato, cum Episcopus exit ab arcto corpore, clau duntur hac Tumba membra teguntur Septembris mensis cuarto dicendo Kalendis.

Que en sustancia quiere dezir. Que en esta Tumba estre- cha están cubiertos los miembros del Obispo Poncio de To- rrella, de loable vida. El cual murió a 27. de Agosto 1254. Bernardo de Olivella, quinto Obispo de Tortosa, fué elec- to año 1254. por el Cabildo, por la misma constitución, y después fué trasladado a Tarragona por Ar obispo della, en el año de 1272, ó de 1273. Y murió allí a 29. de Octubre de 1287. Arnaldo de Iardino, sexto Obispo de Tortosa, fué electo año de 1272, ó de 1273. en que fué promovido a Tarragona el dicho Olivella, y murió a 30 de Julio 1306. Este Obispo fundó el beneficio de Bitem, y hizo algunas obras allí, como consta por sus armas. El cual está sepulta- do tambien en Santa Candia, como por su Epitafio parece, puesto allí en su Tumba alta, que dize assi.

Clauditur in tumulo Præsul venerabilis isto Arnaldus de Iardino, qui vixit in e divino annis millenis tercentenis quoque Cenis, Augusti ternis denis obiit que kalendis.

Que quiere dezir. Está encerrado en este tumulo el vene- rable Perlado, Arnaldo de Iardino, que vivió con orden di- vino, y murió a 29. de Julio del año 1306. Por marte deste fué Electo, y confirmado Dalmacio de Monte Olivo, Dean de Tarragona en Obispo de Tortosa, y murió allí antes de venir a su Iglesia a 29 de Agosto, 1306. Y está sepultado en la Capilla de nuestra Señora, que por no aber tomado possession, no se pone en el número deste nuestro Catalogo.